

Budskapet i bilden

En vinnarbild. Fotograf AnnMari Dablin, Tyresö fotoklubb.
Varför tyckte de flesta att detta var bästa bilden av så många?

Vad behövs för en fotoupplevelse?

- En verklighet att avbilda.
- En fotograf som översätter motivet till ett foto. Hit hör motivval, komposition, utrustning, exponering och bildbehandling mm.
- En betraktare som tolkar bilden och fyller den med mening. Det är bildens budskap. En intresserad betraktare kan tillföra kvalitet genom sin tolkning. Budskapet är en subjektiv egenskap.

De värden som ligger i en bild kan också delas upp på liknande sätt

Innehållsvärde

Det värde motivet har för betraktaren i verkligheten.
Dvs oavsett om det fångas på bild eller inte.

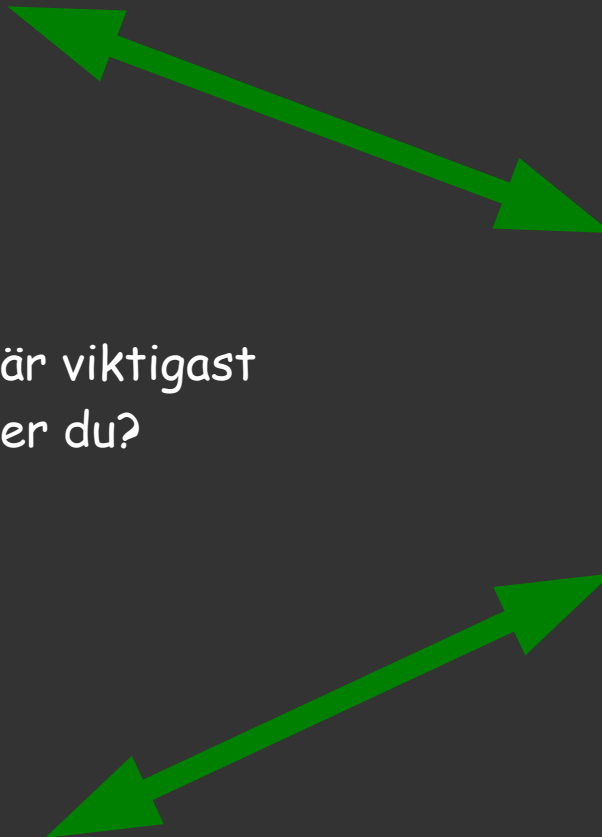
Vad är viktigast tycker du?

Budskapsvärde

Värdet av det budskap som betraktaren läser in i den färdiga bilden som helhet.

Formvärde

Det värde som fotografen genom kunskap tillför vid översättningen från verklighet till fotografi.

Innehållsvärdet

Bilder med högt innehållsvärde kan vara:

- Nyhetsbilder inklusive sport
- Familjefoton (för de inblandade)
- Naturbilder
- Kändisbilder

Dessa typer förutsätter rätt tillfälle, tid och plats

Men det kan också vara:

- Dokumentärbilder
- Reportagefoton

Här lägger fotografen ner mer tid för att berätta en historia, hämta bakgrundsmaterial etc.

Viktigt för bilder med högt innehållsvärde är att de upplevs som äkta. Innehållsvärdet kan sjunka drastiskt om det framkommer att bilden är arrangerad eller förvanskad.

Formvärdet

En bilds värde kan bero på hur fotografen har tagit och bearbetat bilden. Det handlar både om komposition och teknik.

Två olika utgångspunkter finns. (Man talar om Windows och Mirrors)

Windows - Fotografen renodlar och lyfter fram ett motivs egenskaper så bra som möjligt. Formen anpassas efter innehållet. Målet är ett gott hantverk och etablerade kompositionsregler och stilar används.

Mirrors - Fotografen utgår från sig själv för att hitta ett uttryck för en personlig känsla. Formen är uttrycksmedlet och innehållet är underordnat. En spegelfotograf strävar efter unika och personliga uttryck.

Vem är du själv?

En regel om innehåll och form.

Ett engagerande innehåll kräver en neutral form och ett neutralt innehåll kräver en engagerande form.

	Laddad form <i>Betraktaren upplever sättet som bilden är tagen som spännande, intressant, nyskapande eller bra.</i>	Neutral form <i>Betraktaren upplever att bildens form inte avviker från "det normala". Formen upplevs som osynlig.</i>
Laddat innehåll <i>Betraktaren uppfattar motivet som intressant i sig. Något som hon skulle stanna upp inför i verkligheten.</i>	 <i>Risk att betraktaren fastnar i tankar om formen och missar innehållet.</i>	 <i>Den neutrala formen låter innehållet komma till sin rätt</i>
Neutralt innehåll <i>Betraktaren upplever ingen spänning i motivet i sig. Inget hon skulle uppmärksamma i verkligheten.</i>	 <i>Att motivets laddning är låg kompenseras av den intressanta formen.</i>	 <i>Om varken form eller innehåll upplevs som laddat kan bilden bli ointressant.</i>

Budskapsvärdet

Bildens budskap uppstår i betraktarens (omedvetna?) tolkning. Upplevelsen skiljer sig alltså från individ till individ beroende på erfarenhet, smak mm.

Många bilder är gjorda i syftet att påverka betraktaren åt ett speciellt håll. Avsändaren förväntar sig en viss tolkning. Detta är speciellt tydligt i reklamens värld. 9 av 10 kommersiella bilder är också gjorda efter detta recept.

Det är också det nybörjarkurser i foto lär ut - att renodla bilderna och skala bort ovidkommande detaljer. De entydiga bilderna känns ofta proffsigare och är inte heller så röriga. Sådana polerade bilder där fotografen försökt stänga dörren för alternativa tolkningar kallas **slutna bilder**.

Öppna bilder är bilder som erbjuder fler tolkningsmöjligheter. Som ställer frågor istället för att besvara dem. Det kräver mer av betraktaren men upplevs ofta som mer spännande. Öppna bilder klarar sig bättre än slutna i fototävlingar.

Slutna och öppna bilder

Slutna bilder	Öppna bilder
<p>Är gjorda för att leda till en förutbestämd tanke eller känsla.</p> <p>Ger svar.</p> <p>Är ofta bra blickfång eftersom de är enkla och Tydliga.</p> <p>Upplevs som "proffsiga" eftersom kommersiell fotografering ofta handlar om att övertyga</p> <p>Kan ha kort livslängd på grund av att de är så Snabbtolkade.</p> <p>Kommer bäst till sin rätt när betraktaren har ont om tid och det gäller att snabbt fånga uppmärksamheten. Tidningar och reklam.</p>	<p>Går att tolka på flera sätt och aktiverar betraktarens tankar.</p> <p>Väcker frågor</p> <p>Är ofta inte lika iögonfallande eftersom de lätt får ett ambivalent, tvetydigt inslag.</p> <p>Kan bedömas som "amatörmässiga" eftersom de saknar den renhet som många associerar till bra Fotografi.</p> <p>Kan ha lång livslängd då betraktaren kan återkomma och göra nya tolkningar.</p> <p>Kommer bäst till sin rätt när betraktaren har gott om tid. Hemma på väggen, på utställningar och i böcker.</p>

På vilket sätt är
detta en öppen
bild?

Foto:
Riitta Lundeqvist

Lägg in din känsla och tanke

Du tar en bild på vårens första tussilago. Din egen upplevelse är positiv men andra uppfattar inte vad som är så märkligt. Kunde bilden blivit annorlunda? Tänk.

- Tussilagon ser så ömtålig ut där den står i den torra jorden. Den är ett tvekande vårtecken och det känns som om vintern kan komma tillbaka när som helst och sopa bort den.
- Tussilagon är ett av många vårtecken tillsammans med den blå himlen och det gröna ljuset. Våren är äntligen här och det går inte att stoppa den.
- Tussilagon är en solblomma. Den är gul och rund som en sol, och det är solen som drar den upp ur jorden när den mörka årstiden äntligen är över.
- Tussilagon är ett av naturens små underverk. I toppen på de fjällaktiga bladen sitter faktiskt små honblommor. Den stora, gula skivformade blomman är hanblomman.

Olika budskap ger också olika bilder!

Prata om bilder (uppgiften)

Tänk ut ett budskap och ta bilden därefter. Visa bilden så att alla får känna in bilden i en minut. Få kommentarer och berätta hur du tänkte.

Konstruktiva samtal om bilder är inte lätt.

När vi ska prata om bilder måste vi koncentrera oss på bildupplevelsen. Se bilden som en dörr för tanken och rapportera om din personliga upplevelse relativt detaljerat. En bildupplevelse är en kedja av associationer och reflektioner och det är den som ska kartläggas.

Enkla åsikter som "bra" eller "dålig" är inte särskilt användbara. Avstå från gissningar om hur andra skulle uppleva bilden.

Om budskapet:

Vilket budskap uppfattar du?

Är budskapet slutet eller öppet?

Tror du på budskapet?